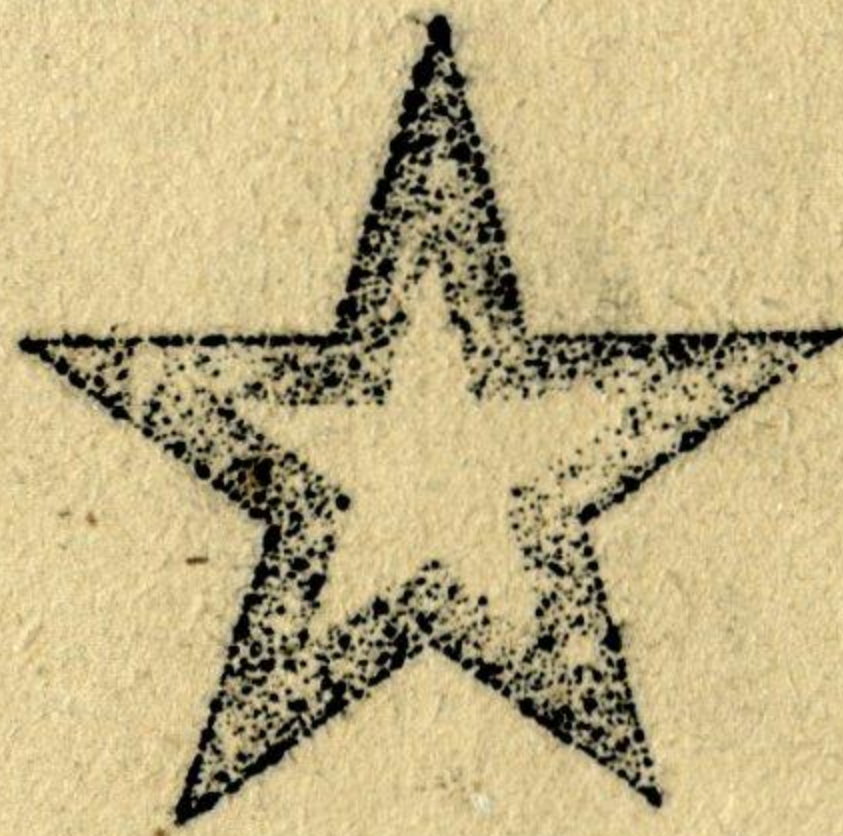


P. 2033

Slovenka

Leto II.

Štev. 4.



APRIL 1944.

GLASILO SLOVENSKE PROTIFAŠISTIČNE ŽENSKE ZVEZE
ZA PRIMORSKO SLOVENIJO.

[Faint, illegible text at the top of the page]

[Faint, illegible text on the left side]

[Faint, illegible text on the right side]



[Faint, illegible text at the bottom center]

[Faint, illegible text at the very bottom of the page]

SLOVENIA

Pač slovenski parlament

Yo smo šli poslanci iz Primorja na zasedanje našega parlamenta, se nam je v neki va-
si na Notranjskem pridružila poslanka -kne-
ca Ivančičeva, ki je imela isti cilj kakor mi.
Mi smo se takoj medsebojno seznanili in smo se
začeli živahno razgovarjati o zadevah naše
osvobodilne borbe, o naših uspehih in o uspe-
hih naših zaveznikov, posebno naših bratov Ru-
sov, ki zadajajo smrtne udarce nemškim naci-
stom, ki edini še rovarijo po naših krajih.

Ivančičeva nam je pripovedovala, kako so
ji Italijani in belogardisti ugrabili štiri -
sinove in jih zverinsko pobili. Pripovedovala
nam je tudi, kako so Nemci ponoči vdrli v nje-
no stanovanje in jo naravnost s postelje zvla-
kli na kmečki voz ter jo odpeljali v mežli -
januarski noči v Ribnico, kjer so se napram
njej surovo obnašali in ji žugali na vse na-
šine, če jim nebo služila kot izdajalka. Vse
zaman! Tako pogumno je zavrnila nacistične zve-
rine, da so se slednjič sami sramovali svojih
podlosti in jo pustili domov.

Slovensko ljudstvo jo je izvolilo za
svojo poslanko. Tako je še cela vrsta naših že
na knjižki stopila v narodni parlament. Lju-
dstvo je videlo njihovo delo in njihovo bor-
bo. S tem so zaslužile, daši jih je ljudstvo
izbralo za svoje predstavnice pri graditvi no-
ve, združene Slovenije. Sploh naš parlament-
ina ta svojevrstni obraz, da je sestavljen iz
samih borecev; v njem ni ne čakarjev ne mlečne-

Šev. Kogar ni zajel ljudski val osvobodilnega gibanja, ta je ostal v kotu; narod ga ne pozna več.

Naš parlament je pravi ljudski parlament, v katerem so zastopani vsi narodni sloji, ki so ga s svojo borbo usvarili.

V nekdanjem avstrijskem parlamentu je knez Schwarzenberg zavračal svoje politične nasprotnike s tem, češ: kaj boste, človek začčenja šele pri baronu! Po tem srednjeveškem bahaštvu - bi v našem parlamentu sploh ne bilo "človeka", kajti vsi naši Windischgrätz, Aurspergi, Waldenburgi, Bagueri, Formentini, Corroni, Atemsi i. t. d. in njihovi domači pomagači so ostali zunaj.

Ta tuja navlaka, ki je koč škodljiva za jedavka preprezala naše narodno telo, je sedaj odstranjena in domači pomagači z njo. Narod jo je zrušil in vrgel s sebe. Val, ki danes pod krinko vere, patriotizma ali kakršnega-koli drugega izgovora hlapčujejo našim sovražnikom, se že od davna zaznamovani. Ti so od nekdanj opravljali to izdajalsko delo iz temnih nagibov odurne sebičnosti, zanje ni več mesta v našem Narodnem občestvu.

Tako! Naš parlament je parlament borcev za narodno svobodo; parlament kmetov, delavcev, izobražencev, deklet in žena, ki so se odzvali v težkih urah tujega jarma klicu naroda, da izkoristi ugodni zgodovinski trenutek za dosego svoje svobode. To je resnično narodni parlament, ker je nastal iz žrtv njegovih sinov in hčera in ni kak privesek tujih močitev, ki bi imel služiti le njihovim nameram in koristim.

Naš parlament je zmaga slovenskega ljudstva, naš sovražniki ljudstva in ima svoje zaščitnike v ljudskih množicah tudi drugih narodov, posebno slovanskega ruskega naroda.

Naš parlament ni samo zapri vrata "človeku"; naš parlament je napravil tudi velik korak naprej v razvoju človeške družbe, ker je svečano odpril vrata našim dekletom in ženskam, da se enakopravno z moškimi borijo in delajo za boljšo, srečnejšo bodočnost sebi in svojemu narodu.

Razglašene državljanske pravice nas vodijo po tej poti. Žene in dekleta! s skupnim dobrim delom pridemo z vso gotovostjo do svojega cilja, ki nam je bil celo dvatisočletje odrekan od tujih nasilnikov.

Jože Srebrnič

VSTAJENJE 1944.

Od prve svetovne vojne dalje, ko so oblastniki stare Jugoslavije privolili v razkosanje slovenskega narodnega ozemlja in je bila Primorska izročena v izkoriščanje imperialistični Italiji, so se žene Slovenskega Primorja spraševale: "Kdaj bo že konec moreče zime? Kdaj nastopi tudi za nas pomlad in z njo Vstajenje?"

Nihče jim ni mogel odgovoriti na to vprašanje. Bilo je videti, da so se temne sile zarotile proti svetlobi, proti Vstajenju in svobodi. Leto za letom pa je postajalo še slabše. Iz mračnjaških sil človeške družbe se je razvil fašizem, ta oblikovalec in izvajalec najslabšega,

kar se je rodilo kdaj v pokvarjenih sloveških
domovih. Podoba je bila, da so majhni narodi obses-
ionisti na pogin, da je vera v vstajenje zatiranih
za večno pokopana.

Na mesto toplote, bratstva, ljubezni se je med
ljudstvi jelo širiti sovražstvo, ki je bilo hla-
dnostno od orožja, s katerim so fašisti paradi-
rali po okrvavljenih mestih Evrope. Človek je
bil ponižan. Napravili so iz njega samo vojaka,
ki se naj boji za protinaravne, protičloveške in
proti ljudske cilje mračnjaških sil. Ženo pa so
napravili za doklo v hiši.

Vsa Evropa je bila ves povojni čas en sam
arzenal, kjer so ljudje kovali orožje, v prostem
času pa so se učili sovražiti sosede. V Rusijo,
ki je bila zibelka svobode malih narodov pa za-
tirano človeštvo ni smelo pogledati in tudi ni
moglo pogledati, ker so reakcionarne sile vsega
sveta zgradile okrog Sovjetske Rusije zid, ki je
brani tlačnim narodom pogled venj.

Primorske žene v takšnih okoliščinah ni
mogla pričakovati skorsjénjega vstajenja, prave
velike noči, temveč še hujše ponižanje, še hujše
punižanje.

Matere so ta leta narodnega zatiranja in
obsevanja svojih polagale svoje otroke v zibelko
s pekočo beločino v arcu. "Kaj bo iz tebe, fant
moj?" se v strahu spraševale, ko so gledale v na-
mračnane oči svojega sinčka. Slišale so nevarnost
vojne, - v zraku je plaval sleherni raketa je
pa tudi izražal s svojim vedenjem in zaupanjem,
in matere je bolelo, da roče sinove tuje, za kar
térrega se bodo morali boriti.

Tako so šle Velike noči druga za drugo tla-
ho mimo primorskih žena, ne da bi čutilo ob njih

prihodu tista praznična, slavnostno razigrana občustva, ko se človeku hoče, da bi stisnil na srce vse to lepo zemljo, okrašeno s sramežljivimi zelenimi travicami, ki jo pričara iz spočite prsti poln lad. Vsaka velika noč, ki je prišla, je bila slabša od minule.

Toda primorske žene globoke v sebi le niso nehale verjeti v prihod prave velike noči. V prihod naše slovenske velike noči, ki bo res Vstajenje, vstajenje Krista in vstajenje primorskega ljudstva.

Primorske žene so pripravljale pot temu vstajenju. Ves čas narodnega zatiranja so namreč učile svoje otroke da pride dan, ko bo primorski človek svoboden, ko se bo v svobodni demovini spojil z ostalim telesom slovenije.

Ko so padli heroji zaslanjene Primorske: Bidovec, Valenčič, Marušič, Miloš in drugi pod krogliji fašističnih krvnikov, jim je postalo jasno, da je to pripravljeno proti svobodi, da je to temeljni kamen v izgradnji svobode, zato so pripovedovale svojim otrokom, da bo iz mučenske krvi teh mučencev zrastle prava svoboda, zakaj zatiran narod si samo skrivje lahko pridobi svobodo.

Mater in žene se niso vedele kako bo svoboda prišla, dejale so pa, da se bo zanjo treba boriti. Spoznale so tudi, danosi človek v sebi se zdrave kalije, ki bodo prej ali slej prerastle hudo- bijo in gnilobe, zato so v prihod svobode še upornejše verjele.

Nato je prišlo leto 1941. ko se je vse slovensko narodno telo krčilo od bolečine prizadejanja ne mu p. barbariskem fašizmu, a ko je slovenski človek na nasilje tudi odgovoril z uporom.

Plamen svete narodne osvobodilne borbe je zajel tako tudi primorske in primorske žene so v tej borbi spoznale rešitev. Zdaj se jim je konec narodnega trpljenja zdel blizu. Spoznale so, da je ta boj nadaljevanje tistega, radi česar je padel Biševac in drugi, zato so bile med prvimi, ki so razumele veličino in pomen narodnega upora.

Od tistih dob stoji primorska žena na braniku svoje domovine prva, bodi si s puško v roki, bodi si kod marljiva aktivistka, ali pa kod pridna gospodinja, ki nikoli ne pozabi pripraviti obe da ali večerjo tudi za ostale svoje tovariše. Nad požrtvovalnostjo iznajdljivostjo primorskih žena ne strmi samo okupator in njegov švabobranec, tem več tudi mi vsi ki njih delo poznamo. Kdor si je imel priliko ogledati to delo, ve, da so primorske žene prve v domovinski ljubezni in požrtvovalnosti.

V teh magičnih letih narodnega prebujenja in odpora proti okupatorju in njegovim pomagačem domačim izdajalcem - je primorska žena praznovala veliko noč sicer so tudi stisnjenih zob molče, toda z veliko vero v srcu, da bo prihodnja velika noč praznovala že v svobodi.

Sredi takšnega upanja jo je zateklo leto 1944. "Ali bo ta velika noč res zadnja, ki jo praznujemo v neprestani bojazni, da vdro sovražne horde v vas in nas pobijajo!" se danes sprašuje primorska žena. In ko se ozre po svetu ko ocenjuje okoliščine v katerih se poraja osvobojenje, se ji lica razlezejo v nasmeh. Sree ji zadrhti in odgovori si: "da, ta velika noč je poslednja v mraku fašističnega nasilja!"

Primorska žena ve, da streljajo topovi herojske ruske vojske v sree ušive Romunije.

Primorska žena ve, da se junaške čete mogočne
svjetske Rusije splojejo kot preteč plaz čez
karpatske grebene na ozemlje izmučene Češkoslo-
vaške, ki je skoraj v srcu Nemčije. Primorska
žena ve v nemir v srcih zatiranih balkanskih
narodov, ki oznanja velike dogodke. Primorska že-
na ve za strah, ki vedno bolj napolnjuje nemške
krynike; ve tudi, da ta strah izvira iz poznanja,
da je dan končnega obračuna pred vrati. Primor-
ska žena gleda dan za čnem jate letal naših vo-
likih zaveznic Anglije in Amerike, kako letajo
čez naše ozemlje napadati sovražne postojanke.
Primorska žena ve za "lovesne sklepe angleške
ga ministrskega predsednika gospoda Churchilla,
maršala Sovjetske Rusije Stalina in prezidenta
Amerike, gospoda Roosevelta, ki se nanašajo na in-
vazijo v Hitlerjovo Evropo in na dokončni zlom
fašizma v Evropi. Primorska žena pa tudi pozna
glavne snage naše herojske Narodno osvobodilne
vojske, ki pod modrim vodstvom maršala Tita gra-
di vsebinsko in bliko nove Jugoslavije, v kateri
nabo prostora za stare velesrbske, prodane pro-
tinarodne izkoriščevalce, ki so ljudstva vsilje-
vali svoje zakone po svojih protinarodnih kra-
ljih. Primorska žena ve, da je mogočni korak sve-
bodoljubnih armad, ki so že in ki se bodo pre-
stopile zidove Hitlerjove evropske trdnjave, hi-
ter in konstavljiv, in da se ti koraki bližajo
našle Jugoslaviji in Sloveniji, zato veruje v
skorajšnji konec.

Na daljši dan, ko bo ta naša lepá, glasno ljub-
ljena in s krvjo naših najtorjših sinov in hčer-
ca občropljena domovina zadihala popolnoma. Sve-
bodno, to je primorska žena jasno. Zato bo to leto
nasla svoje košarice k velikonočnemu blago love-
klor že kot prejšnje leto, a ve dar polna vedro-

sti, veselja in vera, da bo prihodnje velika noč
res Velikanoč, da bo res pravo Vstajenje nas
vseh in vse naše domovine.

Primorska žena bo med tistimi, ki bodo to
vstajenje najbolj zaslužili in se ga najbolj -
veselili.

Ignac Koprivec.

**KAKO KAJ ŽENE POMAGAJO
UTRJEVATI NAŠO NARODNO OBLAST!**

Naša narodna oblast je sad našega triletno
ga teškega in krvavega boja. V naši narodni obla-
sti se izraža naša porajajoča se svoboda in ne-
odvisnost. Naša narodna oblast mora biti torej
vsakemu iz med nas posebno važna stvar. Skrb
za njo vedno pri srcu. Naša narodna oblast mo-
ra biti trdna.

Naša narodna oblast bo trdna, če bo izpol-
njevala svoje naloge. Izpolnjevala jih bo, če se
zavemo, da smo mi sami oblast in, če bomo potem
tudi tako ravnali, če bomo res oblast izvajali.

Treba je v prvi vrsti, da se žene udeleže-
jejo oblasti. Žene so s svojimi žrtvami in s
svojim delom v narodnoosvobodilnem boju pridob-
ile enakopravnost. Sedaj je treba, da jo tudi
uveljavijo.

Tri važne naloge stoje pred našo narodno
oblastjo. Prav te naloge pa bodo žene najbolje
reševale.

Prva taka naloga je skrb za žrtve narodno
osvobodilnega boja. V času, ko je naša narodno-
osvobodilna vojska ob istočasnem veličastnem
prodiranju Rdeče Armade in vedno hujšem za-
vezniškem bombardiranju že do konca oslabilaa
okupatorja in se ta zaradi tega v svojem onc-

možnost bese zateka še samo k zločinskemu staho-
vanju civilnega prebivalstva, k zažiganju naših
vasi, k morjenju naših starškov in otrok. Jy
nad vse važno, da ima vsakdo občutek, da ves na-
rod štiti s njim in da mu v primeru potrebe vs
narod pomaga. Tega pa ne moremo doseči, če na-
šaro dobro organizirane preskrbe za žrtve na-
rodnoosvobodilnega boja. Pogorelec, ki mu je oku-
pator uničil dom, nesme biti v naši hiši gost, če
on mora biti naš najljubši gost. Tisti, ki je za-
rad okupatorjevega ropanja ostal brez hrane,
nesme dobiti samo ostankov, nahranjen mora biti
s najboljšim kar nam je na razpolago. Otroci, ki
mu je okupator pobral starše, mora dobiti v
vsaki primorski ženi dobro mater in ne mačeha.
Kdo naj bi poskrbel, da bo ves tako, če v ra-
vno primorske žene, ki so že tolikokrat dokaza-
le, da so z vsem srcem s tistimi, ki trpe v tej
herbi? Zato pa morajo naše žene v narodnoosvo-
bodilne odbore in posebej v gospodarske komi-
sije, katerih naloga je preskrba žrtov.
Dragi: so predeli, ki so še od narave udati
zjenu, ki pa so potem dali še tisto boro, kao
so imeli, našim brigadam. Ti predeli nesmejo
ostati prepričeni samim sebi. Ne sme se dogajati,
da žene iz teh predelov romajo v druge, bolj ob-
darjene v dolgih procesijah in prinašajo po no-
vaj kilogramov sirka. Žene iz takih predelov, pa
še bolj tovarniške iz drugih, bolj obdarjenih
predelov morajo spoznati, da si je s skupno po-
množo mogoče hitreje in bolj učinkovito pomaga-
ti. Če je danes še tako, da so marekije še pri-
sljeni na dolga procesije po hrano, je to smo
znamenje, da njihovi narodnoosvobodilni odbori
in njihove gospodarske komisije ne poslujejo v
redni in da torej soče v njih ljudje - po večini

moški, ki so se odtegnili mobilizaciji, ki svojo nalogo ne razumejo. Zato je naloga žena, da v vseh takih primerih stopijo one v narodnoosvobodilne in gospodarske komisije ter pokažejo, kako je treba delo izvršiti.

Slovenski Narodno Osvobodilni Svobojstvo je postavil kod zakon za vsakega Slovenca in Slovenke, da mora biti obdelan sleherni kosček polja. Kakor naj izvršimo ta zakon, če ga bodo prav žene pokazale smisla za delavne čete. Danes ko gre za popolno mobilizacijo in mora torej biti zadnji dela sposobno moški v partizanskih vrstah, ni mogoče izvršiti in drugih gospodarskih del, ne da bi drug drugemu pomagali in ne da bi se združili v delavne čete, ne da bi torej tistih moči, ki so nam na razpolago po načrtu porabili. Organizacija delavnih čet pa je zopet stvar gospodarskih komisij. Če hočemo, da bodo gospodarske komisije v redu poslovale, je treba, da stopijo žene polnoštevilno vanje.

Preskrba žrtev naše narodnoosvobodilne borbe, organizacija dovoza in razdeljevanje hrane, načrtno obdelovanje z delavnimi četami - to so samo tri glavne naloge, ki stojijo danes pred našo narodno oblastjo. Naša narodna oblast bo te naloge prav gotovo uspešno rešila in bo zato iz preizkušeni sedanjega časa izšla samo še bolj trdna in močna. V tem prepričanju nas pa utrjuje to, da bodo tudi to pot kod še vedno do sedaj primorske žene razumele svojo narodno dolžnost. Ta narodna dolžnost jim veva, da vstopajo v vse odbore in v vse komisije in da tam doprinesejo svoj delež za okrepitev naše narodne oblasti.

Dr. Joža Vilfan.

OBJAVA

Objavljamo rezultate tekme v nabiralnem mesecu od 8. februarja do 8. marca 1944 za naše bolnice:

Prvo mesto so zavzele tovarišice Goriškega okrožja

sekretarka tovarišica Srečka,

drugo mesto so zavzele tovarišice Vipavskega okrožja

sekretarka tovarišica Zmaga,

tretje mesto so zavzele tovarišice Baškega okrožja

sekretarka tovarišica Ivanka,

četrtο mesto so zavzele tovarišice iz Tolminskega okrožja

sekretarka tovarišica Nadja,

peto mesto so zavzele tovarišice iz Pivškega okrožja

sekretarka tovarišica Katja,

šesto mesto so zavzele tovarišice iz Briškega okrožja

sekretarka tovarišica Šmarnica,

Tem okrožjem izrekamo vse priznanje z željo, da svoje delo in požrtvovalnost še stopnjujejo. Vsa omenjena okrožja dobe razpisane nagrade.

proti fašizmu - svobodo narodu!

Pokrajinski odbor SPZZ za

Brinotsko.

B A Š K O O K R O Ž J E

je da sečaj dvignilo in vajilo največ tovarišic, katere danes vestno vrše svoje funkcije

na odgovornih mestih v OF odborih, NOO in Gospodarskih komisijah.

Naj bo vzgled vsem ostalim okrožjem!

Smrt fašizma - svoboda narodu!

Pokrajanski odbor SPZZ za Primorsko.

Uspesi v nabiralnem mesecu

V nabiralnem mesecu od 8. februarja so primorske žene in mladina ponovno pokazali neizmerno ljubezan do svoje narodno-osvobodilne vojske in predanost naši sveti stvari. Saj je samo SPZZ organizacija v tem mesecu nabrala: 2.230 kg prepečenca, 276 kg bele moke, 203 kg marmelade, 58 kg sladkorja, 91 kg masti, 276 kg masla, 292 kg slanine, 127 l olja, 52 kg medu, 474 kg keksov, 839 kg suhega sadja, 481 l žganja, 61 kg sira, 11.132 jaja, 30 l likerja, 489 skatlice cigaret. Prostovoljnih prispevkov so nabrale Lit. 120.524 in za ta znesek kupile sanitetni material. Poleg tega blaga pa je tudi mladina nabrala ogromno materiala. Del tega blaga smo poslali bolnim tovarišem preko meje, ki je nekoli ločila primorske žene in mladine od ostalih jugoslovanskih žen in mladine, ostalo pa smo oddali v bolnice na ozemlju Primorske Slovenije.

Našim partizanom bo pomoč in ljubezen primorskih žena in mladine ostala vedno v toplém spominu.

A N I C A

TOVARIŠICI ANDREJI V JPOMIN

Pomlad prihaja. Lepo pomladansko sonce nas ogreva, ogreva pa nas tudi svetla misel, da se bližamo svobodi.

Toda mene je zazeblo v dno duše ob vesti, da te ni več. Bežno so mi preletele misli vso dobo, od kar sva se poznali, bila si vseskozi udana in požrtvovalna v naši stvari. Že v otroški dobi si okušala marsikaj grenkega. Ko pa si začela spoznavati življenje sama, si odločno stopila na pot resnice in pravice, odločna si bila povsod. Zaradi svojega energičnega nastopa proti krivicam, ki so se ti godile že pred razpadom Jugoslavije, si bila priljubljena povsod. Že kot 15-17 letna si znala svetovati kjerkoli in kdor koli te je vprašal za svet. Bila si res tovarišica svojim sovrstnicam. Ko pa je prihrumel kruti okupator na naša sveta slovenska tla, pa si odšla, kakor tudi vsa družina (oče, mati, brat) v partizane. Misel se ustrašila težkih borb. Vedno si bila vedrin lice tudi v najtežjih trenutkih.

Danes pa počivaš v miru. Padla si zadeta od sovražnika, kateri je čakal v zasedi in ti vzel mlado življenje. Postala si žrtev zločinsev. Svoje telo počiva nekje v slovenski zemlji katero si tako ljubila. Tvoj duh pa živi in bo živel. To, kar si s svojimi besedami in dejanji učila svoje tovarišice in tovariše, pa ne bo nikdar uničeno. Tvoja smrt bo maščovana! Maščovana bo, kakor tudi vsi, ki so dali svoja življenja za svobodo.

Čast svobode pripada tistim, ki so dali

izvljenje za njo. Tudi ti si že med njimi, zato
nepošnikdar pozabljena.

Marica-partizanka.

Tovarišica Andreja je bila 18 mesecev bo-
rka v brigadi "Toneta Tomšiča". Potem je
poslana na teren na Gorenjsko in bila članica
Pokrajanskega odbora SPZZ za Gorenjsko. Komaj
dva meseca je bila na Gorenjskem pa je postala
žrtev hitlerjevskih banditov.

(Opomba uredništva.)

Zanimive drobtinice

Dne 19. in 20. februarja je prvič zasedal -
slovenski parlament. V slovenskem parlamentu je
bilo do sedaj 120 poslancev, med njimi 10 tovari-
šic. Sedaj se bo pa število delegatov na 180 čla-
nov. Mi Primorci bomo poslali še 20 delegatov, ki
nas bodo zastopali in v našem imenu sodločali
pri izgradnji nove narodne oblasti in slovenske
državnosti v federativni Jugoslaviji.

//////////

Med ostalimi odloki, ki jih je izdal parla-
ment, je odlok o ustanovitvi verske komisije. Nje-
na naloga je dvojna:

Prvič naj postavi in poslovanje verske
komisije ponovno zagarči nemoteno bogobastje in
polno uveljavljanje verske svobode, drugič pa
naj verska komisija urejuje vsa vpadanja med slo-
vensko narodno oblastjo in cerkvijo. Verska komi-
sija bo sestavljena na polovico iz duhovnikov
na polovico pa laikov. Imenuje naj jo predsed-
stvo Slovensko Narodno Osvobodilnega sveta.

//////////

Naš slovenski parlament se imenuje:

SLOVENSKI NARODNO OSVOBODILNI SVET (SNOS.),

//////////

Jugoslovanski parlament se imenuje: ANTIFASI
STIČNO VEČE NARODNOG OSLOBODIENJA JUGOSLAVIJE
ali PROTIFAŠ. IČNI SVET NARODNE OSVOBODITVE
JUGOSLAVIJE (AVNOJ).

//////////

Vse kar sklone AVNOJ potem izvrši vlada, ki
se imenuje NKOJ-NACIONALNI KOMITEJ OSVOBODITVE
JUGOSLAVIJE. Torej preko vladé Jugoslovanski pa-
rlament uresničuje svoje zakone.

//////////

Na prvem zasedanju slovenskega parlamenta
je bilo izvoljeno Predsedstvo SNOS-a. Kačar
parlament ne zaseda, ima vse pravice odločati
v njegovem imenu Predsedstvo. V predsedstvo je
bil izvoljen dosedanji IOOF. Za enajstega člana
pa je bil izvoljen naš tovariš France Bevk.
Člani predsedstva so sedaj: Josip Vidmar, pred-
sednik; Edo Kardelj, podpredsednik; Edvart Ko-
bež, podpredsednik; Jože Rus, Podpredsednik; se-
kretar; Boris Kidrič, France Bevk, Dr. Marjan Bro-
celj, Frano Leskovšek, Tone Fajfar, Polič Zoran,
Franc Kubej.

//////////

Ko so naši prišli v Ukrajino so jih ljudje
spojemali z nepopisnim navdušenjem. Po vsch ce-
rkvah so zvonili zvonovi, ljudje so se zbirali
in z duhovniki prirojali častne sprejeme našim
slovanskim bratom.

//////////

Vsi dosedanji Hitlerjevi pomagači so izmi-
kajo od Nemčije. Madžarski, romunski in bolgarški
oficirji vodijo razgovore z našim maršalom
T I T O M.

//////////

Naše prisrčno razmerje do zaveznikov je bilo vedno vedno jasno poudarjeno v začetnem Chrehi-
llovem govoru, katerega večji del je bil posve-
čen novi Jugoslaviji. Vsi znaki kažejo, da se z
naglimi koraki bližamo uradnemu priznanju nove
jugoslovanske vlade, To pa pomeni popolno zmago
našega osvobodilnega gibanja.

//////

Tovarišice mam pišjo

P R I H O D N A Š I H !

Bil je lep, prav krasen jesenski dan, eden
onih, po katerih smo tako dolgo hrepeneli. Bila
sem zaposljena pri domačem delu, ko slišim na na
spodnji cesti veselo vriskanje. Seveda stečem ta
koj ven in kaj opazim: po cesti hitijo kamjoni
in na njih vihra naša trobojka z rdečo petero =
krako zvezdo. Po njej sem takoj spoznala, da so
to naši partizani, osvoboditelji, ki prihajajo.
Tekla sem jim nasproti in se pridružila neste =
tim in navdušenim pozdravom. Na naših obrazih se
je zrcalila radost, prepolni smo bili sreče, ko
smo pozdravljali naše hrabre borce, saj je bil
ta dan za nas najlepši v življenju, dan ki smo
ga težko pričakovali po tolikih letih trpljenja
in tlačanja pod fašističnim jarmom. Bila sem prav
zanimljiva, ko sem gledala prvič v svojem živle =
njunaše trobojnice, ki so plapolale na vozilih.
Nepopisno je bilo veselje in hvaležnost do bor =
cev in osvoboditeljev naše tužne, od vedno za =
sužnjene slovenske domovine.

Ke se je avtokolona ustavila, sem stekla-
domov, v kleti pograbila nekaj steklenic vina
nekaj cigaret kar je bilo pri rokah in pomis =
sla našim fantom. Pa nisem bila samo pri tem.

Bilo nas je že polno vse okrog in vsaka je kaj prinesla, da bi bil sprejem čimbolj slovesen in da pokažemo našim tovarišem, da smo in hočemo sodelovati z njimi v borbi za osvoboditev naše domovine. Nazdravile smo našim fantom in takoj se je pričel prišrčen govorniški pogovor, kateri bi se zavlekel, da jih ni klicala dolžnost.

Obstale pa smo, ko je na poziv komandanta takoj minula vsa razigranost in v trenutku so bili vsak na svojem mestu.

Zvečer so pridrveli Švabi, vnel se je boj in naši so se umaknili pred silo.

Toda naša sreča so osvobojena od tistega dne in me jih vsak dan čakamo, ker oni se vrnejo in dolga nebo tega, a tedaj nebo več švabske sile, da jih preženo, strti in premagani bodo Švabi in švabobranci. Tudi moj sinček me vedno sprašuje, kdaj bo zopet nosil na kapi rdečo zvezdo kot one dni. Tolazim ga, naj potrpi še malo, da se po vrnejo naši fantje, ki mu prinesejo lepo rdečo zvezdo in nam vsem skupaj bo tedaj zasijalo sonce svobode.

Brkinca - Alenka

Obisk v naši partizanski šoli

Smo v lepi Vipavi. Kmetje pridno delajo po polju. Vas je vsa na nogah in veselo pozdravljajo novodošle partizane. Vsaka mati si želi videti svojega sina-partizana. Čujejo se klici: "Živela naša vojska! Živel maršal Tito!" Posebno glasni so otroški klici, ki prihajajo iz šole. Otroci dvigajo pesti, pozdravljajo pejejo partizanske pesmi, so veseli in prečerni. Šli smo v šolo, -svobodno slovensko šolo, da vidimo "mlade partizane", kakor se otroci sami imenujejo.

"Smrt fašizmu - svoboda narodu" zaori iz mladih
grl.

Vsi so obmolknili. Vse mlade oči so uprte
v nas partizane, ki se borimo tudi za slovensko
šolo. Kakšna razlika med vašistično in našo slo-
vensko šolo. Preje samo fašistična gesla in ita-
lijanske zaničevanje vsega, kar je slovenskega.
S kakšnim veseljem prihajajo otroci v našo
partizansko šolo, posebno tisti ki so že obiskova-
li fašistično šolo.

V razredu je vladala izredna živahnost.
Ko je tovarišica učiteljica vprašala, kdo zna
ta ali ono, so se dvignile vse mlade ročice. Vsi
hočejo deklamirati, čitati in pripovedovati
i. t. d. Vsi nam molijo v roke svoje zveske. Vsi
nam hočejo nekaj povedati o naši borbi, o parti-
zanskem življenju, o tovarišu Titu. Ko pa smo
vprašali, če znajo zapeti kakšno partizansko pe-
sem, so vstali in začeli "Svobodna Slovenija".
Naši otroci se uživajo v partizanske pesmi in
jo tudi uživajo. Sodelujejo z deklamacijami ter
pevskimi zbori na raznih mitingih. Po nekje se
že ustanavljajo otroške gledališke skupine. V
Šoli vlada prav posebna domacnost, prisrčnost, ži-
vahnost, in stroga resnost. Vsi so pazlivi in de-
lavni. Snov je vzeta iz otrokovega življenja in
njegove neposredne bližine. Isto, kar se govori
po naših vaseh, prav o tem se uči v naši šoli.
Učenci se dnevno seznanjajo z našo narodno osvo-
bodilno borbo. Tudi oni hočejo doprinesiti nekaj
k naši zmagi, zato zbirajo orožje, municijo, hra-
no, so v službi kod kurirji in t. d. Partizanom so
vedno na uslugo, vršijo celo obveščevalno službo.
Poznajo prav dobro naše hrabre komandante, mače-
nike, tudi vedo mnogo povedati o osvobodilni
fronti. Človek je kar presenečen, ko ti povedo o
zadnjem mitingu kjer je govoril

naš tovariš Bevk.

Po končanem pouku gredo na polje in vedo, da morajo trdo delati za očeta, brata-partizana. V vasi smo videli mnogo otrok, toda bili smo začudeni, kjer smo jih vedeli prav vsakega pri svojem delu.

Miha partizan.

D R A G I T O V A R I Š

M I L A N !

Prav lepa ti hvala za izročeno mi sožalje. Ne morem ti opisati, kako me je zadela nepriča = kovana vest o mojih ljubih otrocih. Kakor prikovana sem obstala, ko sem prečitala pismo od neke tovarišice iz moje vasi. Prebitam enkrat; nisem mogla verjeti svojim očem. Je li mogoče to, je li resnica, kar pred seboj vidim, da sem naenkrat ob tri, meni drage in najljubše osebe?

Z veseljem sem jih odpravljala v to našo sveto berbo, kakor na ženitnino, in tudi sami so sli navdušeno. In res so šli na ženitnino s katere se ne bodo nikdar vrnili. Prepričana sem bila, da se vsi ne bodo vrnili, da bi bila prava sreča za vse, če bi uživali zlato svobodo v taki družinici, kakor je bila preje. Toda, da me bo tako velik udarec naenkrat zadel, si tudi nisem mislila.

Včeraj sem praznovala obletnico, ko so mi prokleti fašisti ubili moža. Padel je kod nedolžna žrtev fašističnih zveri. Sedaj zopet vest, da so me zapustili obe hčerki in sinček. Težko je materino srce, je premehko, da mi ne bi oči zalile grenke solze. Zakaaj ne bi raje mene zagrebli, kakor mladi rod, ki se bori za boljšo bodočnost in bi v naši sveti borbi lahko še mnogo doprinesli.

Toda v zavesti, da brez žrtev ni svobode bom

prenesla tudi to najtežjo preizkušnjo in s svojim delom maščevala svoje žrtve in žrtve vsega našega naroda.

Ba so bili pridni borci vem tudi sama iz lastnih izkušenj in to me tudi krepi in mi je v veliko zaščeno.

Prav prisrčna vam hvala tovariši, ki sočustvujete z menoj. Nadomestite s svojim pomnoženim delom moje pridne, ljube in nepozabne otroke, zlate moje hčerke sinkota, ki je šele šestnajt let star šel v take hude boje.

Tudi te žrtve bodo maščevane in iz krvi ruđe mladih partizanov bo vsklila roža svobode.

Najlepše pozdrave od žalostne

Mame.

Naša Mamea je najstarejša partizanka na Primorskem. Rodom je iz Vipavskega, v narodno osvobodilnem boju je žrtvovala dve hčerki in si na uničili so ji dom ubili moža. Toda naša Mamea ne kloni. Z delom hoče maščevati žrtve svojih otrok in moža.

Take matere naj nam bodo za vzgled vsem
(Opomba uredništva)

Praznik borbenih žena

Velike priprave so se vršile za dostojno proslavo 8. marca. Žene so delale napise in zastavice, vestke so se vadile v nastopih, samo da bi praznik žena lepše proslavile. A glej smolo! Ko je bilo vse pripravljeno, so na enkrat prišli skozi vas Nemci in preprečili nadaljnje priprave. Vendar nam dobre volje niso vzeli. Dajravno smo bile že v dvomu, ali se bo miting mogoč vršiti ali ne, smo vse eno vse pripravile.

Dvorana je bila že zelo okusno okrašena, ko je zopet prišla vest, da se vasi bliža sovražnik in morale smo vse zopet podreti. Ker pa potem k sreči Nemci niso prišli, se je vršil miting, čeravno nekoliko kasneje zvečer. Udeležba je bila prese- netljivo obilna. Prelep vtis na vse navzoče je napravila nova zastava vaškega odbora SPŽZ, ka- tero je razvila tajnica Fanica in z lepim nago- vorom predala tovarišiči Metodi v varstvo. Ona je obljubila, da bo zastavo čuvala in branila, če treba tudi z življenjem.

Sledila je himna "Naprej zastava slave", katero so vsi navzoči stoje zapeli. Tovarišica Marija je potem govorila o pomenu 8. marca za slovenske žene in se spominjala tudi pri tem naših ruskih sester. Nato je tovarišica Greti z globokim čustvom deklamirala "Velikonočno" od Si- mona Gregorčiča, ki je marsikateremu izvabila so lze v oči. Mala Milojka je potem zelo srčkano po dala pesmico "Slovenka sem". Govorila je za tem tovarišica Francka o težavah slovenske žene in matere pod fašističnim okupatorjem. Sledila je deklamacija "Domovina", ki je zelo lepo deklami- rala tovarišica Ivica. V naslednjem govoru tova- rišice Mojce smo slišali o pravicah slovenske žene. Najlepša točka pa je bila spevoigrice "Perice", ki je zbrano poslušalstvo izredno na- vdušila. Med odmori je ženski zbor prepeval pa- rtizanske pesmi. Sledila je prosta zabava s ple- som. Med tem so žene pripravile navzočim tovari- sem partizanom majhen prigrizek.

Razpoloženje je bilo odlično in celo zado voljni so se kasno v noč gostje razšli. Splošna želja vseh žene pa je, da bi se tako prijetni večeri večkrat ponavljali.

Maja

PROSLAVA ROJSTNEGA DNE MARŠALA TITA

Z veseljem pričakujemo naše narodne praznike. Tak dan je bil za nas šesti marec, rojstni dan maršala Tita. Ta dan je bil za našo vas velik praznik. Že na predvečer so zagorjanci kresovi na hribih. Veselje je bilo gledači naše mladine, s kakšnim navdušenjem je nosila skupaj drva za kresove. Tudi petletni otroci so pri tem sodelovali s takim navdušenjem, da jih je bilo veselje videti. Rekli so, da mora biti kres tako velik, da ga bomo videli čez gore v Bosno. Tako blizu se jim zdi Bosna, čeprav so majhni, čustivo, da je maršal Tito nas najbolji oče, zato je tako blizu naših src.

Popoldne je mladina izročila krasno zastavo brigadi Srečka Kosovela. Zvečer smo priredili miting, udeležili so se ga tudi bližnji tovariši partizani. Tovariš iz okrožja je orisal življenje in neumorno delo maršala Tita. On nas ni zapustil, ostal je med nami na naši zemlji, ustvaril je našo zmagovito vojsko in se skupno z narodom podal v boj za rešitev narodov in njihovo boljšo bodočnost.

Naj živi nas slavni vojskovodja maršal Tito!

Živela naša slavna vojska!

Goriška žena - Tanja

PARTIZANSKA KORACNICA.

))))))))))))))))))

Vstali z zemlje smo kot vstane vihar;
strnili vrste tesneje za udar,
groženj nam tujcevih prav nič ni mar,
nosi na krilih sveta nas požar.

Dom naš razbit je in zemlja steptana,
polja uničena, žetev požgana,
Sreča je strta, svoboda izdana,
žena, družina, v tujino izgnana.

Naše ravnine je kri orosila,
naše potoke je kri napojila.
Ogenj in meč nas nebosta zlomila,
kletev nam srea je ožaklenila.

Dokler poslednji ne izgine sovrag,
znova posvečen domaci ni preg,
dokler ni tujec uničen in strt,
iščemo boja, preziramo smrt.

M. M.

N E K O Č . I N D A N E S !

Ko čitam zdaj našo ljubo "slovenko" in "Našo ženo", se moje misli nahote povračajo k času, ki niti ni tako oddaljen, ko je v naši Primorski še vladal povsod italijanski fašizem.

Kako smo dostikrat skero v trepetu kaj čitale, kako smo vse skrivaj prenašale, delale v torbicah skrivne predalčke, da nas ni zasledil tiran. Nikamor nismo mogle iti skupaj, ker je bila povsod straža. Zbirale smo se največkrat tam v gozdu, prihajale med naše hrabre bojeve, naše partizane in najlepšo uro smo doživljale med njimi. Zdelo se nam je, da že živimo novo življenje. Čeprav smo vedele, kako je naporno in trpljenja polno njihovo življenje, smo jim zavidale. Zavidale smo jim prstost, tiste čisto ozračje duha, ki je vladalo med njimi in je vele iz vseh kadar so spregovorili. Ponavljale smo jih s pritajenim glasom to so bile besede, ki so do takrat ležale neizražene v globini naših src. Bile so besede neizmerne ljubezni do tlačnega človeštva, do rodne grude. Kako so jim žarele oči, kako so nam vlivali pogum, kako smo iz njih črpali vir moči za nadaljnje delo. Nikdar ni bilo iz njihovih ust grenkega govorjenja, nikdar pritožbe. Vedno so dejali, da jim gre dobro, da imajo vsega v izobilju. mi smo pa vedele, da spijs česte brez odeje v mrazu, snegu in dežju, da morajo vsa drobca hrane težko prenašati, da česte več dni nimajo vode, same smo si predstavljale, kaj vse prenašajo, zato smo jim skušale vsaj nekoliko olajšati to trpljenje. Pripravljale smo zanje kar smo le mogle.

Dovsod so bile sovražne straže in težko smo kaj
ztiho tapile. Na desno in levo od hiše policija,
par korakov proč karabinerji. Vedno so nas opzo-
vali, vžako torbo pretaknili. A vseno smo jim
po goste marsikatero zagodile. Doma smo vse pri-
pravile in odnesle našim partizanom, kateri so
bili zelo zadovoljni naših daril. Ko sem se
vračala domov, me je policijski maršal vrhu
vsega še lepo pozdravil "Buona sera!"

Nekoč pa smo jih še lepše potegnili. Bi-
li smo skoraj obkoljeni od sovražnih straž, ko
sta zvečer dva junaška partizana stopila v na-
šo hišo. Driti do nas je bilo zelo nevarno, a
drzna mladeniča se nista nikogar ustrasila. Ni-
ti pet metrov od naše hiše oddaljeni policist
je prepeval, partizana sta ga poslušala. Ko sta
povečerjala sta spala do štirih, potem pa odšla.
Kamijon policije po eni strani, ona dva pa po
drugi strani. In to se ni zgodilo samo enkrat.
Kolikokrat smo pred kasarno trosile letake, zju-
traj pa smo slišale prav v našo hišo kako je
komandant razsajal nad stražarji, češ, kako
stražijo.

Lahko bi opisala še več takih in podobnih
primerov, a hotela sem samo pokazati razliko med
tistim časom in današnjim dnem. Če prav je še
okupator med nami, čeprav nam še, kamor pride
prinaša gorje, vendar danes lažje dihamo in
uspehi naše vojske nas navlaajajo z veseljem in
upravičenim ponosom. Danes imamo našo vlado, na-
šega vojskovođe maršala Tiya, imamo naše prire-
ditve in mitinge, našo literaturo lahko nesemo
v vsako hišo, na sredi vasi prepevamo partiza-
nske pesmi, prirejamo veselice, imamo šole.

Lepe uspehesmo dosegli, a da bomo dosegli, tako
zaželjeno popolno svobodo, se hočemo posebno me
žene še bolj potruditi, hočemo biti res vredne
naših sinov, mož in bratov, ki bijejo končni boj
z legendarnim junaštvom. Hočemo pokazati vsemu
svetu, da smo vredno odgovorile tudi me na klic
velikega ruskega naroda, ki nam je dal v tej bo-
rbi tudi vso oporo.

A L E K S I J A

T E H N I K A .

v
" Z E N A "

